

MARMARA UNIVERSİTESİ ADLI TIP ABD OLAĐAN MAKALE TOPLANTILARI

- HAZIRLAYAN: Dr. Ali Murat YILDIZ
- İSTANBUL 2019

Adli görüşme

- Adli görüşme; genel anlamda bireyin, (ister çocuk ister yetişkin olsun) herhangi bir suçlamada bulunması durumunda, uzmanlar tarafından gerçektene olduğunun araştırıldığı görüşmelerdir.
- Yetişkin veya çocuklar ile ilgili adli, görüşmelerden elde edilen suçlamalarda üç olası hipotez düşünülmektedir:
- Bu suçlamalarda bulunan çocuk veya yetişkin bireyler gerçekten istismara uğramışlardır, bir süre sonra (kısa veya uzun süre) bu travmatik olaylar mağdur tarafından hatırlanmaktadır.

- 2.Suçlamalarda bulunan çocuk veya yetişkin bireyler başkalarına veya kendilerine fayda sağlamak amacıyla yalan söyleyebilmektedirler.
- 3.Suçlamalarda bulunan bireyler gerçekten istismara uğradıklarını düşünmekte ancak bellekleri hata yapabilmektedir
- literatürde, “Modern Adli Görüşme” ilkelerinin gelişmesinde rol oynamış olan önemli olgular(davalar) bulunmaktadır.

- Literatürde, “Modem Adli Görüşme” ilkelerinin gelişmesinde rol oynamış olan önemli olgular(davalar) bulunmaktadır.
- Bunlardan ilki; Güney Kaliforniya’da McMartin isimli bir anaokuluna giden çocuğun annesi, çocuğunun, anaokulundaki öğretmeni tarafından cinsel istismara uğradığına dair suçlamada bulunmuştur.
- New Jersey’deki bir anaokulunda çocukların ifadeleri sonucu, anaokulunda yardımcı öğretmen

SOURCE: EASY READER NEWSPAPER

- Amerikan Çocuk İstismarı Uzmanları Derneğinin (American Professional Society on The Abuse of Children, APSAC) cinsel istismara uğradığı iddia edilen çocuk ile yapılacak olan adli görüşmenin amacı; “mağdur olduğu iddia edilen çocuk ve ergenin gerçekte istismara uğrayıp uğramadığı, istismara uğrama riski bulunup bulunmadığı, eğer istismara uğradığı netleşmiş ise, istismarcının belirlenmesi doğrultusunda eksiksiz ve doğru bir adli rapor oluşturmak ve ilgili mercilere iletmek” tir
- Çocukla adli görüşme, adli psikolojik görüşmeden farklı olarak yoğunlaştırılmış bir rapport yaşantısına sahip değildir. Çocukla adli görüşmede sonucu etkileyen en önemli unsur çocuğun başından geçenlerin en az kontaminasyon ile açığa çıkarılabilmesidir. Çocuğun icinde bulunduğu adli

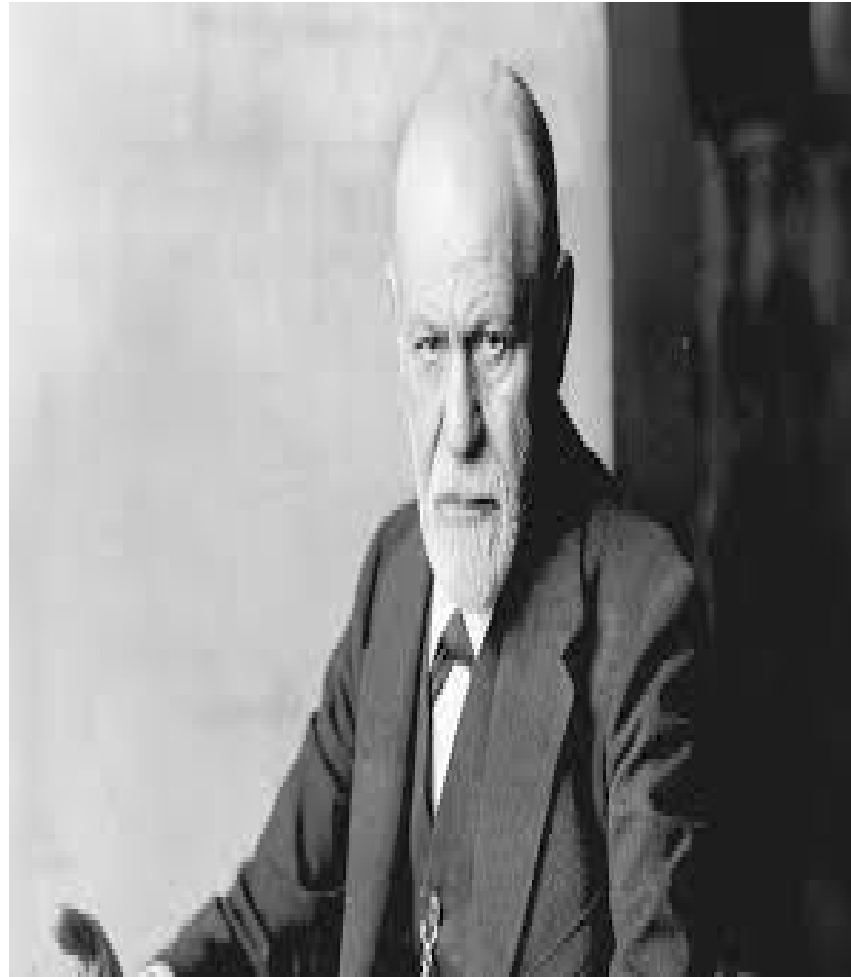
- Adli görüşmenin, amaçları doğrultusunda doğru ve verimli yapılabilmesi için çok yönlü bileşenlerinin de iyi anlaşılması gerekmektedir. Bu bileşenler:
 - 1. Telkine Açıklık
 - 2. Teknikler
 - 3. Psikoterapötik Stratejiler

Çocukta bellek

- Bellek, bireylerin yaşantılarının depolandığı ve istenildiği zaman yaşantılara ait verilerin geri çağrılmasına imkân tanıyan bilişsel bir eylemdir.
- Gelişimin devam ettiği ve sürekli değişimin hâkim olduğu bir dönem olan çocuklukta bellek, yetişkin belleğinden farklılaşmaktadır.
- Güncel literatüre göre 2 ve 3 yaş çocuklarında
dahi yüksek düzeyde uyaran içeren,
bireye özgü ve

- Stresli yaşantılar sırasında çocuklar olayın ana detaylarına ilişkin bilgileri daha iyi hatırlayabilmektedir, fakat bu merkezi hatıra, çevresel detayların kaybolmasına sebebiyet verebilmektedir .
- Görüşmeci, çocuğun ifadeleri sırasında aktardıklarının yaşantılarından mı yoksa olay hakkında çevreden duyduklarından mı kaynaklandığı arasında bir ayrıma gitmek zorundadır.
- Bu ayırım için en önemli bulgu yaşadıklarını daha duygusal anlatmasıdır

- Yaşantıların aktarımı bellek üzerinden tıpkı bir otobiyografi gibi gerçekleşmektedir.
- Bellek ile ilgili dikkat edilmesi gereken bir diđer nokta ise çocukluk ađı amnezisidir.
- Freud'un psikanalitik kuramından temellendirilen bu tanıma göre çocukluk ağı amnezisi; 7 yaşma kadar epizodik bellekte ve yürütücü işlevlerde beyin bölgelerinin gelişimine bağlı olarak meydana gelen zayıflamalardır

- 16 yaşındaki çocukların erişkinler kadar iyi anlatabildiği görülmüştür. Kız çocukları erkeklere göre daha iyi anlattığı gözlenmiştir.
- Çocuklar iki ve dört yařlarından itibaren uzun süreli
- anıları oluşturabilecek mekanizmaları geliştirmek-
- te (25) ve dört yaş itibariyle bu anıları sözcüklere
- dönebilecek otobiyografik bellek iřlevlerine

- Otobiyografik bellek, bilginin algılanması, kodlanması ve geri çağırılması olarak tanımlanan bellek işlevleri ile dil işlevlerinin kesiştiği bir bütündür.
- Sonuç olarak küçültme makinesinin işlevine bütün nesnelere için tanık olsalar sadece isimleri bildikleri nesnelere hatırlayabilmişler.

- Üst bellek belleğin farkında olma ve belleğin sınırlarını bilme bellekten gelenleri anlamlandırmadır.
- Bellek ile dil arasında kuvvetli ilişki bulunur. Özellikle 10 yaşından sonra çocuklar bellek dil arasındaki uyum erişkinlere benzerdir.
- Çocuğun bellek işlevleri; yaş, cinsiyet, tıbbi koşullar, öğrenme, gelişim bozuklukları ve ruhsal bozukluklar gibi içsel faktörler ile alkol ve madde kullanımı, ihmal-istismar öyküsü gibi dışsal faktörlerden etkilenmektedir

- Yaş ile beraber çocukların stresli ve stressiz olay farketmeksizin daha iyi hatırlar.
- Ancak yaş ile beraber işbirliği yapmak çocukların korkularından dolayı özellikle ensest olgularında daha sık görülür.
- Sorulara kapsamlı yanıt vermek yaş ilerledikçe azalmaktadır.
- Çocuklarda nöropsikiyatrik ve spesifik dil bozukluğu olan olgularda bellek oluşturma ve geri çağırmada daha fazla zorluk olduğunu göstermektedir.

- Çocuğun algısını ve belleğini etkileyen en önemli dışsal faktörlerin başında alkol ve/veya madde kullanımı gelmektedir.
- Alkol ve/veya maddeye in utero maruz kalındığında ve erken yaşlarda kullanımı ile beraber beynin yapısında bozulmalar oluşabilmektedir
- Madde ve alkol dışında travmatik yaşantılara maruz kalmakta belleğin fonksiyonlarını olumsuz etkiler.
- TSSB de ise hem daha detaylı olay hatırlandığı hemde daha az hatırlandığı daha çok hafıza sorunu oluşturduğuna dair tartışmalar mevcuttur.

- Adli görüşmede her bir kelimenin önemi giderek artmakta çocuğun olayları algılama, kodlama ve istenildiğinde geri çağırma işlevleri önem kazanmaktadır

Çocuğun yönlendirilebilirliği

- Çocuğun belleğinin geri çağrılırken dışsal faktörlerden etkilenmesi sonucu meydana gelen değişimlere yönlendirilebilirlik denir. Yaşantılar sadece belleğe hapsolmemektedir.
- Araba çarpıştıtılması iki çocuğa izletilmiş, sonra farklı sorular sorularak anlatması istenmiş ve farklı cevaplar alınmıştır.
- DeeseRoediger-McDermott paradigması,
- Katılımcılara önce anlamca birbirine yakın kelimeler verilmiştir (yatak-rüya-yastık-karanlık-gece varısı ve uykulu)

- Yapılan görüşme öncesinde çocuğa verilen bilgiler çocuğa ilerde yanıltıcı bilgi olarak kalabilir. Yanıltıcı bilgi yaşla ters orantılıdır.
- Bazen çocuklar tramvay ipeizodik olarak hatırlarlar bu durumlarda gösterebilmek adına oyuncak bebekler, anatomik
- detayların bulunduğu yardımcı kartlar veya basit
- bir resim çizdirme etkinliği kullanılabilir

- Uzmanları zorlayan durumlardan biri de yardımcı materyallerin kullanımını sırasında çocukların doğru bilgi verip vermediğidir.
- Bu durum adli görüşme yapılan çocuğun yaşma göre değişebilmektedir. Yapılan
- çalışmalara göre üç ve dört yaş çocukları yardımcı materyalleri kullanırken zorlanabilir,
- Yaşça büyük olan çocuklar daha fazla işbirliği kurabilmektedir.

- **Çocuklar bazen hatırlamamaktan ziyade ne söyleyeceğini bilememe ve konuşmaktan çekinmeden dolayı ifade vermezler.**
- **Çocukların cinsellikle ilgili bilgisinin az olmasından dolayı söylemez bu davranışın yanlış olduğunu bilmediği için söylemez,**
- **görüşme ve süreci anlayamadığı için söylemez.**
- **Çocuklar bazen başına geleceklerden korktuğu için kendini suçladığı için veya istemese de olaydan haz aldığı için bu suça ortak olduğunu söyleyebilir.**
- **Çocuklar tehdit edildiğinden dolayı da çekinip söylemeyebilir.**

Görüşmeci

- Yönlendirici sorulardan uzak önyargısız sakin ve her yaş grubunda çocukla terapötik görüşme gerçekleştirecek kabiliyette olmalıdır.
- Çocukların dikkati hızlı dağıldığı için görüşme mümkün oldukça kısa tutulmalıdır.
- Çocukla adli görüşme sırasında görüşmeci uzmanın kullandığı dil çocuğu zorlamamalı gerekirse çocuğun jargonuna uygun bir dil kullanmalıdır
- Yöneltilen sorular karmaşıklaştıkça çocuğun sorulara kapsamlı cevapları verme olasılığı da

- Çocuklara görüşme sırasında kendi kültüründen bağımsız olarak bilmiyorum anlamadım gibi cevapları verebilme imkanı olduğu açıklanmalıdır.
- Çocuklara adli görüşme sırasında evet hayır soruları yerine açık uçlu sorular sorulmalıdır. Küçük yaşlarda okul öncesi çağda direk sorular zorunlu seçenek ve evet hayır hariç yardımcı olabilir. Olay ile ilgili bilgi aldıktan sonra o bilgiler ışığında 5n 1 k tipi sorular sorulabilir. Bombardıman tipi soru sormada bir soruda birden çok zarf sıfat sorulmasıdır. Ne sıklıkla ve şiddette depresyon hissedersin gibi. Bazen çocuklarda çocukça bir yemin hatalı ifadeleri azaltmaktadır

- Çocukla adli görüşmede sonucu etkileyen en önemli unsur çocuğun başından geçenlerin en az değişikliklere uğrayarak açığa çıkarılabilmesidir.
- Çocuğun içinde bulunduğu adli olgularda en önemli delil, yine çocuğun kendisidir,
- Adli görüşmelerin çeşitli faktörlerden olumsuz etkilenmesinin azaltılabilmesi için etkili, uygulanabilir kullanımda ve eğitimleri olan adli görüşmelerde yarı yapılandırılmış ya da yapılandırılmış adli görüşme protokolleri tavsiye edilmektedir.
- Sonuç olarak, mağdur bireyler ile yapılan adli görüşme süreci ve onun bileşenleri ile ilgili bilgilerin yeni araştırmalar da göz önünde bulundurularak geliştirilmesi ve adli görüşmecilerin kendi bilgilerini sürekli